

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

11 בדצמבר 2006

271

כ' בכסלו התשס"ז

עמוד

175 הצעת חוק סדר הדין הפלילי (הוראת שעה), התשס"ז-2006

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (הוראת שעה), התשס"ז-2006

1. בתקופה של שנה מיום תחילתו של חוק זה, יקראו את סעיף 15א(א)(1) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982¹, כאילו במקום "במועד הגשת כתב האישום או במועד אחר לפני תחילת המשפט" נאמר "בתחילת המשפט או קודם לכן".

ד ב ר י ה ס ב ר

במועד אחר לפני תחילת המשפט. סעיף קטן (ב) של הסעיף האמור קובע כי אם לא מסר התובע הודעה כאמור בסעיף קטן (א), לפני תחילת המשפט, והוא סבר לאחר תחילת המשפט כי נתגלו נסיבות חדשות או נמצאו טעמים אחרים המצדיקים לבקש מבית המשפט להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל, עליו להודיע על כך לבית המשפט ולנאשם בהזדמנות הראשונה.

סעיף 1 סעיף 15א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן – החוק), שענינו הודעה בדבר נאשם הצפוי למאסר בפועל, אשר הוסף לחוק בסעיף 2 לחוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 49), התשס"ז-2006 (להלן – תיקון מס' 49), קובע בסעיף קטן (א), כי אם סבר תובע כי קיימת אפשרות שיבקש מבית המשפט להטיל על נאשם עונש מאסר בפועל אם יורשע, יודיע על כך התובע לבית המשפט במועד הגשת כתב האישום או

¹ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43; התשס"ז, עמ' 391.

ד ב ר י ה ס ב ר

כאמור, מחייב היערכות מתאימה של גורמי התביעה, וכי העדר תקצוב הולם לנושא יגרור פיגור ניכר בטיפול בעשרות אלפי תיקים, לאור הליך הבדיקה המורחב הנדרש בהתאם לתיקון האמור.

היות שנושא התוספת התקציבית הדרושה לשם יישום התיקונים שהוספו בתיקון מס' 49 לא הוסדר עדיין, והדבר מחייב המשך טיפול גם במסגרת תקציבית שנת הכספים הבאה, ועד לאישו תקנים נוספים בהיקף המתחייב במשטרה, קיים צורך דחוף בתיקון ההסדר הקבוע בסעיף 15א לחוק, באופן שיקל על סדרי העבודה ביחידות התביעה, ויעכב את יישומה של ההוראה לענין הקדמת מועד ההודעה בדבר כוונת התובע לבקש עונש מאסר בפועל.

לכן מוצע לקבוע, כהוראת שעה, כי לתקופה של שנה שתחילתה ביום תחילתו של החוק המוצע (דהיינו, 31 בדצמבר 2006), יקראו את סעיף 15א(א)(1) לחוק כך שחובת התובע להודיע לבית המשפט בדבר כוונתו לבקש עונש מאסר בפועל תהיה במועד תחילת המשפט, או במועד מוקדם יותר ככל שהדבר יתאפשר. תיקון זה מותיר למעשה על כנו את ההסדר הקיים כיום לפי תקנות הסניגוריה הציבורית כמפורט לעיל, בנוגע למועד מתן ההודעה. התיקון המוצע יאפשר לתובע לגבש את עמדתו לענין העונש עד למועד תחילת המשפט, ויחסוך את הצורך בהליך אישור מיוחד לעמדת התובע כבר בשלב מוקדם יותר ובחינתה מחדש עם תחילת המשפט, ובכך יאפשר את ניהול התיק בידי התביעה ביעילות מרבית.

יצוין כי התיקון המוצע אינו נוגע בהיבט העיקרי של ההסדר הקבוע בסעיפים 15א ו-15ב לחוק בנוסחם בתיקון מס' 49 – האיסור העקרוני להטיל עונש מאסר בפועל על נאשם שאינו מיוצג, כפי שבא לידי ביטוי בסעיף 15ב לחוק, וקביעת חובת מינוי סניגור לאחר שניתנה הודעת תובע כאמור, כפי שבאה לידי ביטוי בסעיף 15א(ג) לחוק.

סעיף 2 מוצע כי תחילתו של ההסדר המוצע בהצעת חוק זו תהיה ביום 31 בדצמבר 2006, הוא יום תחילתם של סעיפים 15א ו-15ב לחוק, בנוסחם בתיקון מס' 49.

סעיף 15ב לחוק, אשר הוסף אף הוא בתיקון מס' 49, אוסר על בית המשפט להטיל עונש מאסר בפועל על נאשם שאינו מיוצג, למעט נאשם שייצוגו הופסק ברשות בית המשפט.

תיקון מס' 49 אמור להיכנס לתוקף ביום 31 בדצמבר 2006. כל עוד לא נכנס לתוקף, חלה על הנושא תקנה 4 לתקנות הסניגוריה הציבורית, התשנ"ו-1996 (להלן – תקנות הסניגוריה הציבורית), שענינה נאשם חסר אמצעים הצפוי למאסר בפועל. התקנה האמורה קובעת כי אם סבר תובע כי יבקש מבית המשפט להטיל על נאשם שאינו מיוצג עונש מאסר בפועל אם יורשע, והיה לתובע יסוד להניח שהנאשם אינו מיוצג בשל היותו חסר אמצעים, יודיע על כך התובע לבית המשפט בתחילת המשפט, כדי שבית המשפט יוכל לבחון אם נתקיימו התנאים למינוי סניגור לפי סעיף 18(ב) לחוק. עוד קובעת התקנה האמורה כי אם סבר התובע כאמור לאחר תחילת המשפט, יודיע על כך לבית המשפט בהודמנות הראשונה.

אחד ההבדלים שבין תקנה 4א האמורה לבין סעיף 15א לחוק בנוסחו בתיקון מס' 49 הוא, שבניגוד לתקנה, שבה מועד ההודעה לבית המשפט הוא בתחילת המשפט, הרי שלפי סעיף 15א לחוק, מועד ההודעה הוא עם הגשת כתב האישום או במועד אחר שלפני תחילת המשפט.

שינוי זה דורש מהתביעה המשטרית היערכות מיוחדת, באשר הוא מחייב בחינת ההיבטים השונים של התיק ונסיבותיו של הנאשם כבר בשלב מוקדם, לצורך גיבוש עמדתה של התביעה לענין העונש, ואישור עמדה זו על ידי הדרגים המוסמכים לכך. כמו כן הוא מחייב עריכת בחינה חוזרת של הנושא בסמוך לתחילת המשפט, לצורך התעדכנות בנסיבות חדשות ובנתונים שהתחדשו בנוגע לתיק ולנאשם ואישרור מחודש של העמדה, בין השאר, בהתחשב בכך שבהתאם להוראות סעיף 15א(ב) לחוק, יתאפשר שינויה של עמדה זו במהלך המשפט רק בהתקיים נסיבות חדשות או טעמים אחרים המצדיקים החמרת העמדה.

במהלך תהליך חקיקתו של תיקון מס' 49 הובהר כי יישומו כנדרש, בנוגע להקדמת מועד מתן ההודעה